

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 9/1983-84 med anledning av republikens presidents framställning till Ålands landsting angående regeringens till riksdagen överlämnade proposition med förslag till lag om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet med Danmark, Island, Norge och Sverige för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst och förmögenhet.

Landstinget har den 28 november 1983 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen. Med anledning härav får utskottet, som hört överinspektören Hillel Skurnik vid finansministeriet, värdsamt anföra följande.

Det till framställningen anslutna avtalet mellan de nordiska länderna för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst och förmögenhet ingicks i mars 1983 och avser att ersätta de bilaterala avtal med respektive nordiska länder som Finland tidigare ingått för undvikande av dubbelbeskattning. För att avtalet skall vara tillämpligt i fråga om kommunalbeskattningen i landskapet Åland erfordras landstingets bifall.

Det föreliggande sammordiska avtalet om förhindrande av dubbelbeskattning bygger på en internationell modell och avviker till sitt innehåll i ringa grad från de tidigare bilaterala avtalen mellan Finland och de övriga nordiska länderna. I fråga om beskattningen av pensioner kan dock noteras en viss ändring. Beskattningen av alla slag av pensioner sker numera i den stat varifrån utbetalning sker. En sådan linje har sedan länge förts av både Finland och Sverige och motiveras av att pensionerna i allt högre utsträckning finansieras med offentliga medel och att man därför vill beskatta dem där de finansieras.

Utskottet har huvudsakligen uppehållit sig vid protokollet av den 3 november 1977 mellan Finland och Sverige om ersättning för bortfall av kommunalskatt i vissa fall. Genom detta protokoll har Finland och Sverige gemensamt åtagit sig att ersätta de åländska kommunerna för det bortfall av kommunalskatt som föranleds av principen att inkomst av arbete ombord på svenskt fartyg beskattas i Sverige. Denna princip finns intagen såväl i tidigare bilaterala som i nu aktuella multilaterala dubbelbeskattningsavtal. Ett förhållandevis stort antal åländska sjömän arbetar på svenska fartyg. Ersättningarna för detta skattebortfall beräknas under 1983 uppgå till c. 3,3 milj. mark, varav Sverige ersätter 70 procent och Finland 30 procent.

I samband med förhandlingarna om det nya sammordiska avtalet för undvikande av dubbelbeskattning har frågan om fortbeståndet av 1977 års protokoll upptagits till diskussion. I preambeln till protokollet finns en hänvisning till 1973 års dubbelbeskattningsavtal mellan Finland och Sverige, enligt vilken det sägs att regeringarna "beaktar" att enligt detta avtal inkomst av arbete som utförs ombord på fartyg beskattas i den stat vars nationalitet fartyget har. I protokollets 8 § finns särskilda uppsägningsregler. Från finländsk sida har framhållits att 1977 års protokoll i och för sig skulle kunna fortbli i kraft och att hänvisningen däri till 1973 års avtal mellan Finland och Sverige inte gör 1977 års protokoll till en integrerad del av detta avtal. Från svensk sida har däremot hävdats att 1977 års protokoll är bundet till 1973 års avtal och att det således skulle upphöra i och med att det nya multilaterala nordiska dubbelbeskattningsavtalet träder i kraft. Eftersom man från svensk sida uttalat önskemål om vissa förändringar i 1977 års protokoll har parterna enats om att uppta förhandlingar om uppgörande av ett nytt protokoll om ersättning för bortfall av kommunalskatt.

Förhandlingarna mellan representanter för Finlands finansministerium och Sveriges finansdepartement om det nya protokollet har avslutats den 8 december 1983 och förhandlingsresultatet har intagits i ett diskussionsprotokoll av samma dag undertecknat av respektive länders tjänstemannaförhandlare. Enligt vad utskottet inhämtat innehåller förslaget till nytt protokoll mellan de båda länderna inga som helst förändringar vad gäller huvudprincipen om att de åländska kommunerna skall ersättas på samma sätt som tidigare för den frångångna kommunalskatten till följd av att åländska sjömän på svenska fartyg beskattas i Sverige. De ändringar i protokollet som varit aktuella gäller dels tekniska detaljer, dels fördelningen mellan de båda avtalsslutande länderna av ersättningen till de åländska kommunerna. Även om förhandlingarna förts på tjänstemannanivå, torde principerna i protokollutkastet vara godkända på regeringsnivå i vederbörande länder. Innan det nya protokollet träder i kraft krävs likväl ännu att det behandlas först av de båda ländernas regeringar och därefter av riksdagarna. Slutbehandlingen där kan beräknas ske under våren 1984.

Även om protokollet rörande ersättning till de åländska kommunerna för skattebortfall inte direkt berör principer rörande dubbelbeskattning och inte, i varje fall från finländsk sida, ansetts vara en integrerad del av tidigare dubbelbeskattningsavtal mellan Finland och Sverige, så är detta protokoll nära anknutet till bestämmelserna rörande förhindrande av dubbelbeskattning mellan Finland och Sverige. Det hade därför enligt utskottets uppfattning varit naturligt om man från berörda länders sida i ett tidigare skede av förhandlingarna rörande dubbelbeskattningsavtalet och det nya protokollet

tagit kontakt med och informerat de åländska myndigheterna i ärendet. Även om förhandlingarna nu främst gällt tekniska detaljer och fördelningen av ersättningen mellan Finland och Sverige, en fördelning som i och för sig inte påverkar de åländska kommunernas rätt till ersättning, berör dock protokollet i allt väsentligt åländska intressen.

Den lag som nu förelagts landstinget för bifall har slutbehandlats av riksdagen och utfärdats vid presidentföredragning den 24 november 1983. Sveriges regering har som sista land den 29 november meddelat att man ratificerat det nya dubbelbeskattningsavtalet. Enligt avtalets artikel 31 träder avtalet i kraft en månad efter det att det sista landet meddelat om ratificering. Avtalet träder sålunda i kraft den 29 december 1983 och börjar tillämpas från och med nyåret 1984 oberoende av om landstingets bifall givits eller inte.

Någon orsak för landstinget att yrka på ändringar i själva avtalet föreligger inte enligt utskottets uppfattning. För Åland mest väsentligt är att några sakliga förändringar inte sker vad gäller överenskommelsen mellan Finland och Sverige om ersättning för frångången sjömansskatt. Ger landstinget nu inte sitt bifall till ifrågavarande lags ikraftträdande på Åland, skulle dels dubbelbeskattning av i landskapet boende riskeras, dels osäkerhet råda om huruvida kompensationsprotokollet, som ansluter sig till dubbelbeskattningsavtalet, överhuvudtaget skulle bringas i kraft om inte Åland, som protokollet väsentligen berör, är anslutet till avtalet.

Enligt vad utskottet erfarit råder enighet om att nuvarande protokoll om ersättning till de åländska kommunerna för skattebortfall kommer att förnyas. Detta nya protokoll kommer enligt föreliggande uppgifter inte att innebära några förändringar vad gäller erläggandet av dessa ersättningar. Nuvarande protokoll täcker ersättningarna för 1983 medan det nya protokollet är avsett att börja tillämpas på de ersättningar som skall utbetalas fr.o.m. år 1984. Mot den bakgrunden har utskottet funnit det skäligt och ändamålsenligt att landstinget måtte lämna sitt bifall till lagen om godkännande av det nya multilaterala avtalet mellan de nordiska länderna om förhindrande av dubbelbeskattning.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå

att Landstinget måtte ge sitt samtycke till den i propositionen ingående lagens ikraftträdande i landskapet Åland till de delar sagda avtal innebär avvikelse från självstyrelselagen, under förutsättning att riksdagen godkänner propositionen i oförändrad form.

Marie-

hamn den 13 december 1983.

På lagutskottets vägnar:

Sune Eriksson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare.

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordf. Eriksson, v. ordf. Wiklöf,
medlemmarna Börje Eriksson (delvis), J.-E. Lindfors samt ersättarna Berg (delvis).